

กระบวนการแสวงหาฉันทามติ

“ทุกคนมีส่วนร่วมตัดสินใจ เป็นไปได้จริงหรือ?”

<https://actlab.protestista.com/consensus-decision-making-options/>

ทางเลือกในการตัดสินใจ แบบหาฉันทามติ

ฉันทามติไม่ได้หมายความว่าทุกคน
ต้องเห็นด้วยแต่หมายความว่าทุกคน
ในกลุ่มสนับสนุนการตัดสินใจนั้น

	พร้อมทำ	ไม่พร้อมทำ แต่ไม่ห้าม	บล็อก ห้าม ไม่ให้ทำ
เห็นด้วย			
ไม่เห็นด้วย			

สามารถพูดคุยกันได้ ถ้ามีเวลาควรพูดคุยจน
ทุกคนเห็นด้วยและพร้อมทำ แต่ถ้าไม่มีเวลาจะ
กลายเป็นข้อตกลงที่สมาชิกกลุ่มจะเคารพการ
ตัดสินใจของกันและกัน

บางครั้งคำว่ามีส่วนร่วมเป็นเพียงคำพูดเท่ ๆ บ่อยครั้งเราถูกบอกว่าจะต้องมีส่วนร่วม บางครั้งดูเหมือนจะมีส่วนร่วมแต่แล้วแกนนำหรือใครคนใดคนหนึ่งตั้งธงมาแล้วว่าจะเอาแบบนี้ กลับมิตีที่ประชุมกะทันหัน หรือเอาแต่สั่งการให้ทำนั่นทำนี่ สถานการณ์น่ากระอักกระอ่วนนี้นานวันเข้ามักนำไปสู่รอยร้าวจนยากสมาน หากสมาชิกกลุ่มรู้สึกว่าจะมีส่วนร่วมไปทำไมถ้าสุดท้ายการตัดสินใจก็อยู่ที่ใครบางคน

ตัวชี้วัดหนึ่งว่ากลุ่มเราเข้มแข็งแค่ไหน คือกระบวนการประชาธิปไตยในกลุ่ม ไม่รวมศูนย์อำนาจที่ใครคนใดคนหนึ่ง ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในทุกระดับตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ

การตัดสินใจร่วมกันเป็นไปได้ถ้าทุกคนในกลุ่มเห็นทางเลือกและข้อจำกัดของคนอื่น ดังนั้นก่อนจะออกไปลุยลงพูดคุยหาฉันทามติตามแนวทางนี้ดูก่อน

ทางเลือกในการตัดสินใจแบบหาฉันทามติ

1. เห็นด้วยกับเป้าหมาย แผน กลยุทธ์ ลุยด้วย พร้อมทำ
2. ไม่เห็นด้วย แต่พร้อมทำ
3. เห็นด้วย แต่ไม่พร้อม ขอไม่ทำหรือเลือกบทบาทที่ไม่ใช่ตัวหลัก
4. ไม่เห็นด้วย ไม่พร้อมทำ แต่ไม่ห้าม
5. บล็อกหรือขวางทาง คัดค้านไม่ให้กลุ่มทำ

ฉันทามติ (consensus) ไม่ใช่มติเอกฉันท์ (unanimity) ที่ทุกคนมีมติเดียวกันเหมือนกัน แต่คือการหาข้อสรุปหรือมติที่ทุกคนยอมรับด้วยความเต็มใจ ถ้ากลุ่มมีเวลาก็ควรพูดคุยจนทุกคนเห็นด้วยและพร้อมทำ แต่ถ้าไม่มีเวลามากพอ การที่สมาชิกเลือกตัดสินใจในสี่ข้อแรก ก็ยังคงถือว่าเป็นมติร่วมกันได้คือไปในทางที่กลุ่มตกลงจะลงมือทำ และเคารพการตัดสินใจที่บางคนทำบางคนไม่ทำ บางคนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

แต่ถ้ามีการบล็อกหรือขวางทาง นั่นหมายถึงผู้นั้นเห็นว่าดีนั้นขัดต่อหลักการหรือเป้าหมายกลุ่ม และถ้ายังลงมติเช่นนี้ เขาก็ไม่สามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มนี้ต่อไปได้ ดังนั้นกลุ่มจะต้องกลับมาพูดคุยกันใหม่ในเรื่องเป้าหมาย แผน หรือคุณค่าที่กลุ่มยึดถือ

หลายครั้งสิ่งต่างๆ มักไม่เป็นไปตามแผน กลุ่มจะต้องตัดสินใจว่าจะมีปฏิกริยาอย่างไรต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การตัดสินใจด้วยฉันทามติจะช่วยสร้างหลักประกันว่าจะไม่ละเลยความเห็นของใครหรือมีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

Act Lab

.....

Activist Laboratory Thailand

ห้องทดลองนักกิจกรรม

พื้นที่ทดลองไอเดียใหม่ๆ ในการเคลื่อนไหวทางสังคม

อ่านเพิ่มเติม <https://actlab.protestista.com/organize-handbook/>

บทความ กระบวนการแสวงหาฉันทามติ ใน สามัญชนเปลี่ยนโลก https://www.mebmarket.com/index.php?action=BookDetails&book_id=165